

Kasvukausikyselyn tuloraportti

Suoritimme 12.-21.6. välisenä aikana netissä julkaistun kyselylomakkeen avulla tutkimuksen kasvukauden tilanteesta koko Suomessa. Kyselyn yksittäisiä vastauksia ei yhdistetä vastaajaan. Kyselylinkki jaettiin sähköpostitse MTK:n valiokuntien ja verkostojen vastuuasiantuntijoiden, SLC:n ja yhteistyökumppaneiden kautta. Samankaltainen kysely tullaan toistamaan useaan otteeseen kasvukauden aikana.

Sisällysluettelo

Yhteenveto.....	2
1. Mikä on maatilasi maantieteellinen toimialue?	3
2. Mikä on maatilasi päätuotantomuoto?	4
3. Oletko päätoiminen vai sivutoiminen viljelijä?	5
4. Mikä on maatilasi liikevaihto maatalouden osalta?	6
5. Onko tilasi luomutila?	7
6. Onko sinulla viljelysopimus?	8
7. Kuluva vuosi on ollut koronaviruspandemian myötä poikkeuksellinen. Millaiseksi arvioit maatilasi yleisen tuotantomäärän verrattuna normaaliin vuoteen?	10
8. Ovatko kylvöt sujuneet tavanomaisessa aikataulussa?	11
9. Arviosi mukaan, montako prosenttia kevätkylvöistä on tehty?	11
10. Syysviljojen talvehtiminen on normaaliin verrattuna sujunut	12
11. Arviosi mukaan, mitä viljoja tai öljykasveja on tilallasi kylvetty eniten? (Valitse max. 3 kasvilajia)	13
12. Minkä kasvien määrän tai viljellyn pinta-alan osalta on tapahtunut suurin kasvu edellisiin vuosiin verrattuna? Valitse max. kolme (3) tärkeintä.	15
13. Arviosi mukaan, onko tämän vuoden sato-odotus normaaliin verrattuna kasvilajeittain (valitse max. 3 merkittävintä).....	17
14. Silmämääräisen arviosi mukaan, onko ensimmäisen nurmisadon määrä:	20
15. Silmämääräisen arviosi mukaan, onko ensimmäisen nurmisadon laatu:.....	21
16. Mikäli sinulla on kotieläintila (maito, naudanliha tai lammas): miten laidunnus on mielestäsi onnistunut tänä vuonna edellisiin vuosiin verrattuna?	22
17. Millainen on maatilasi taloudellinen tilanne verrattuna tavanomaiseen vuoteen?	24
18. Mitkä tekijät vaikuttavat eniten tilasi talouteen (Valitse max. 3 merkittävintä)?	25
19. Muita kommentteja koskien kasvukautta (kevätsäitä, lannoitteiden levitystä, kylvöjä yms.?)	26

Yhteenveto

Ensimmäiseen kyselyyn vastasi yhteensä 574 viljelijää, joista 45 % ilmoitti tilansa päätuotantomuodon olevan vilja-, öljy-, tai valkuaiskasvien viljely. Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli maitotilat (18%). Kyselyyn vastanneista suurin osa ilmoitti maatilansa maantieteellisen toimialueen olevan toimialueen Pohjois-Pohjanmaa tai Kanta-Häme.

Kyselyyn vastasi pääosin päätoimisia viljelijöitä (73 %), lähes kaikki maitotilalliset kertoivat olevansa päätoimisia viljelijöitä, kun taas esimerkiksi vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvien viljelijöistä jopa 44% kertoo olevansa sivutoimisia viljelijöitä. Luomutuotantotiloja oli 13 %. Puolet kyselyyn vastanneista ilmoittaa tilansa liikevaihdon olevan yli 100 000 €, joista 36 % kertoo tilansa liikevaihdon olevan yli 150 000 €.

40 % vastaajista kertoo heillä olevan viljelysopimus. Lähes kaikki viljelysopimuksen omaavista tiloista ovat vilja- tai vihannestiloja. Kyselyn vastauksista ilmenee, että vilja-, öljy- ja valkuaiskasvutiloista yli puolella on voimassaoleva viljelysopimus, kuten myös vihannes-, marja-, peruna, kasvihuone-, ja sokerijuurikastiloilla. Perunan osalta jopa 36 % vastaajista kertoo viljelysopimuksen kattavan lähes koko tuotannon.

Suurin osa vastaajista (82 %) kertoo tilan yleisen tuotantomäärän olevan tavallinen poikkeuksellisesta keväästä huolimatta. Yli puolet vastaajista kertoo tilansa taloustilanteen olevan normaali, mutta myös merkittävä osa (32 %) vastaajista kertoo tilan taloustilanteen olevan hieman normaalia heikompi.

Viljoja ja valkuaiskasveja viljellään aiempaa enemmän, etenkin valkuaiskasvien kuten herneen ja härkäpavun suosio on kasvussa. Nurmisadon määrän arvioidaan olevan keskinkertainen tai hieman tavanomaista heikompi, mutta laatu on hyvä.

Noin puolella kotieläintiloista laidunnetaan, ja laidunnus sujuu pääosin hyvin.

Kyselystä selviää, että tilan talouteen vaikuttaa eniten tuotteiden markkinahinnat sekä tuotantopanosten hinnat.

Viljelijät ilmaisivat huolensa kuivasta keväästä. Pitkä kylmä kevät ja vähäiset sademäärät aiheuttavat ongelmia kasvustoissa ja kylvoissä. Vähäisen sateen aiheuttama kuivuus vaivaa etenkin öljykasveja, nurmea ja viljoja. Orastuminen on ollut hidasta ja epätasaista. Myös kasvihuoneissa kasvukausi on ollut hyvä ja kysyntä on erittäin hyvä. Työvoiman puute on aiheuttanut haasteita monille viljelijöille.

Tuotantosuuntien vertailun helpottamiseksi, on tuotantosuuntien vertailussa yhdistetty eri tuotantomuotoja siten, että muodostuu neljä vertailtavaa ryhmää:

- Vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvutilat
- Maitotilat
- Muut kotieläintilat (= naudanliha, siipikarjanliha, lammas, sika)
- Vihannes-, marja-, peruna-, kasvihuone-, sokerijuurikastilat

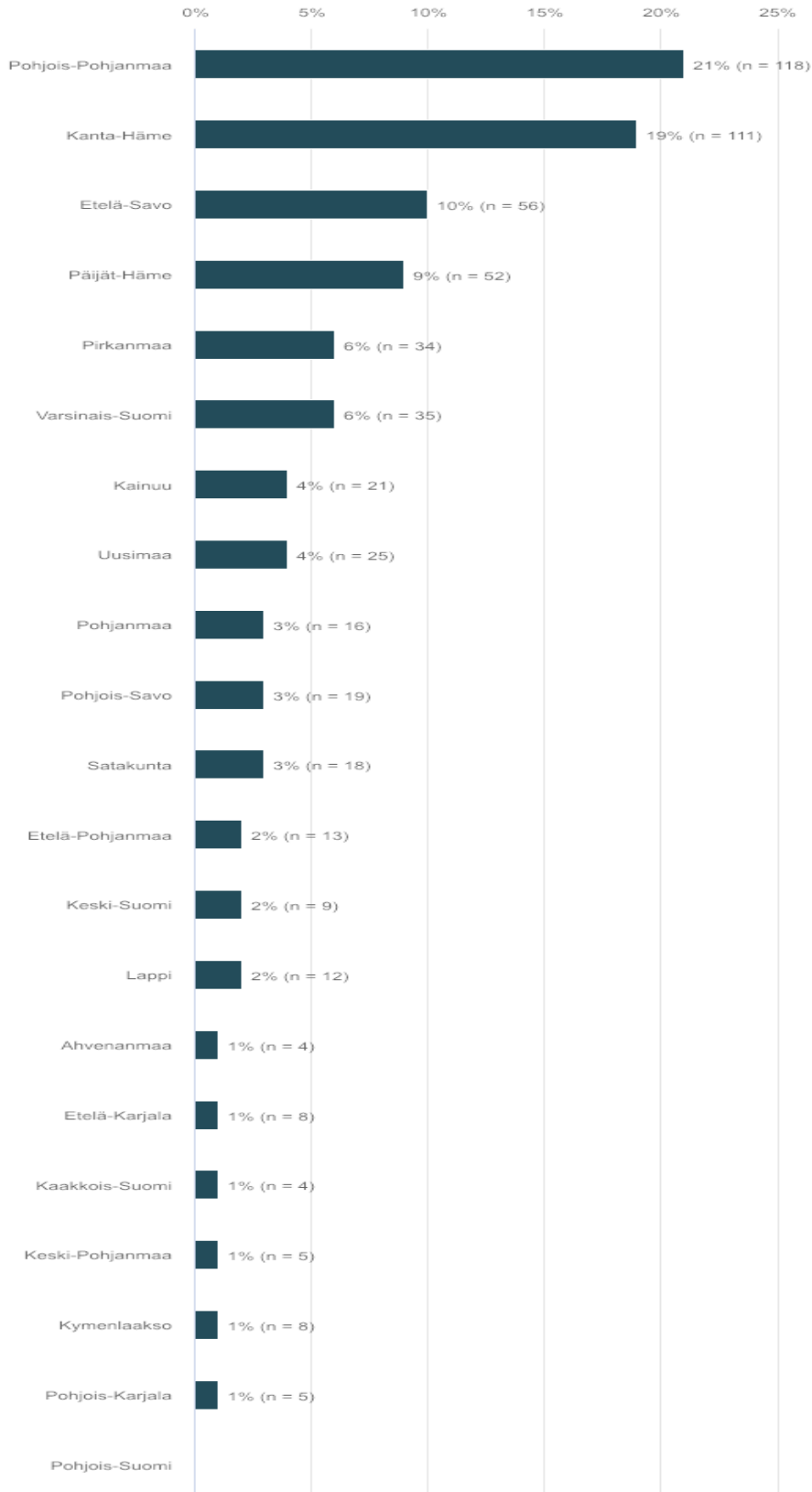
Raportin laatija:

Emilia Biskop
Kesätyöntekijä
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
050 4705076
emilia.biskop@mtk.fi

1. Mikä on maatilasi maantieteellinen toimialue?

Vastaaajien määrä: 574

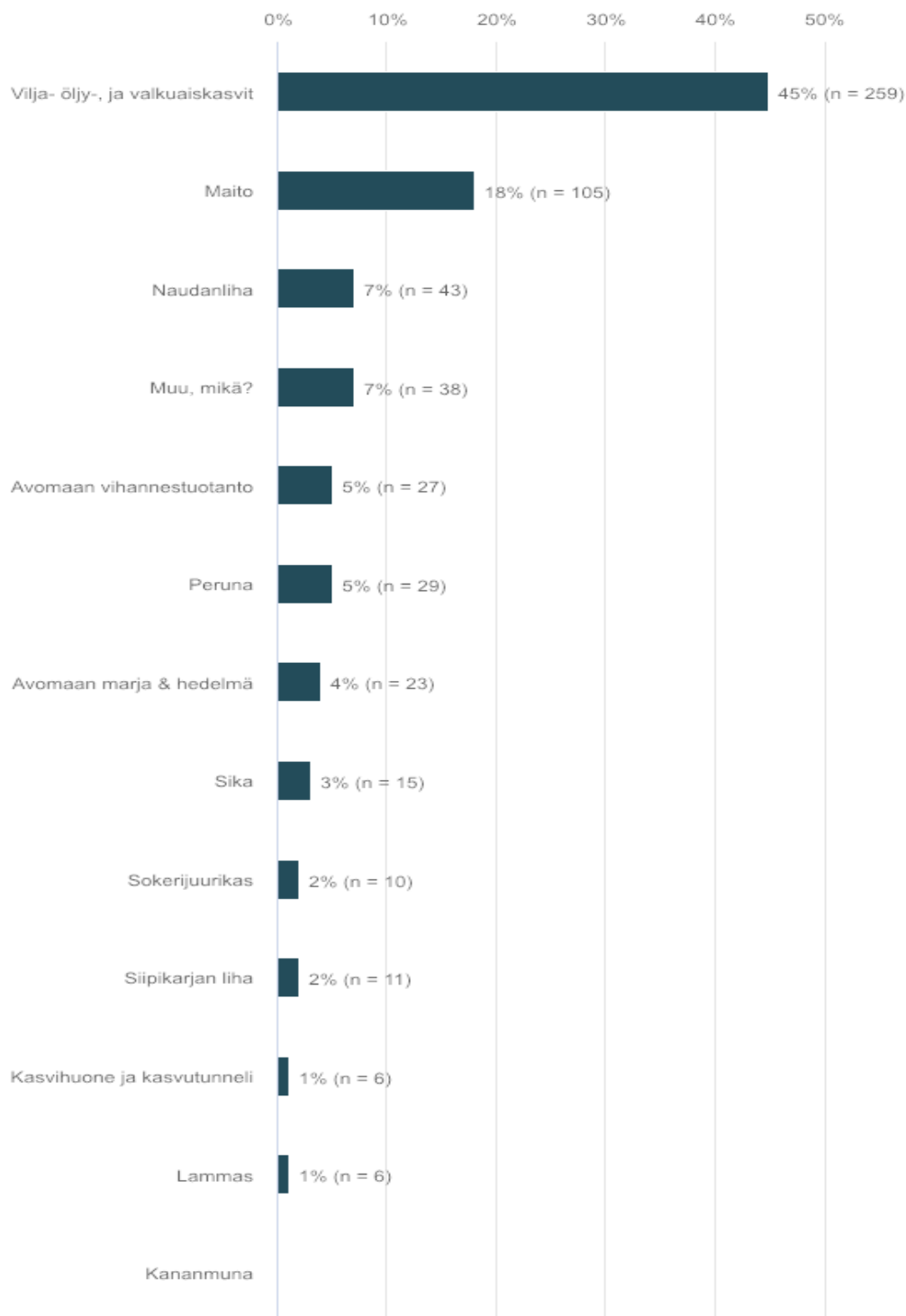
Kyselyyn vastanneista suurin osa ilmoitti maatilansa maantieteelliseksi toimialueeksi Pohjois-Pohjanmaan tai Kanta-Hämeen.

2. Mikä on maatilasi päätuotantomuoto?

Vastaaajien määrä: 574

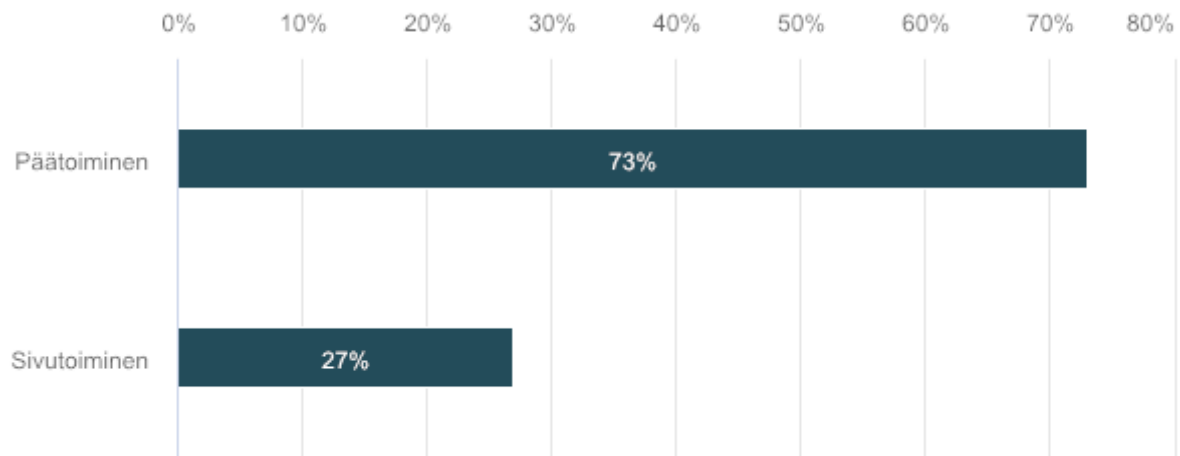
Useimpien kyselyyn vastanneiden maatilojen päätuotantomuoto oli vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvituotanto (n= 259). Muu, mikä -vastausvaihtoehdon valinneiden osalta suurin osa ilmoitti tilallaan viljeltävän pääosin nurmea.

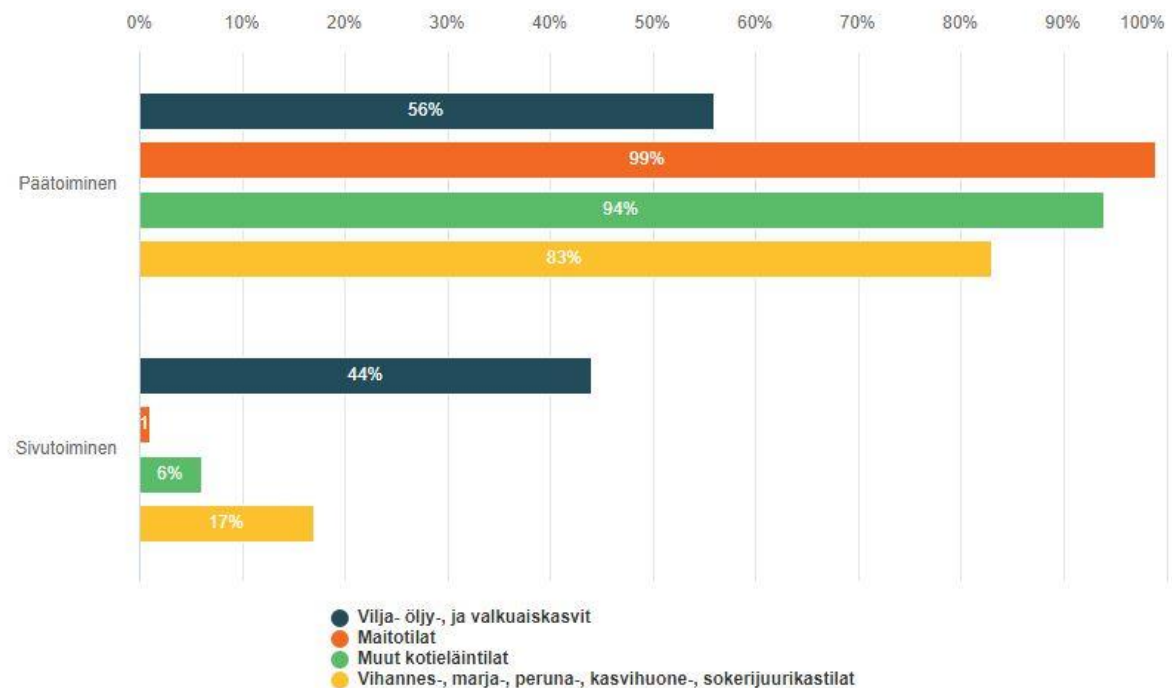
3. Oletko päätoiminen vai sivutoiminen viljelijä?

Vastaaajien määrä: 574

Suurin osa (73 %) kyselyyn vastanneista ilmoitti olevansa päätoimisia viljelijöitä.

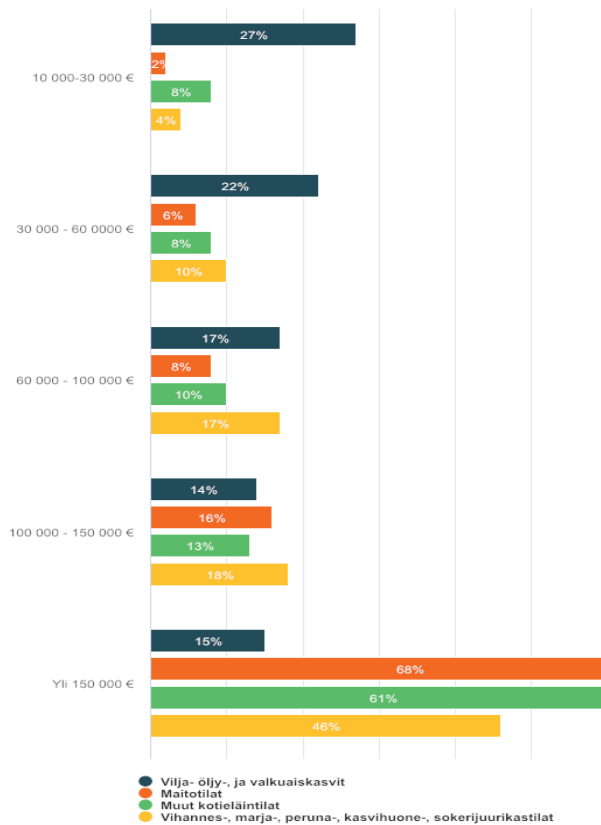
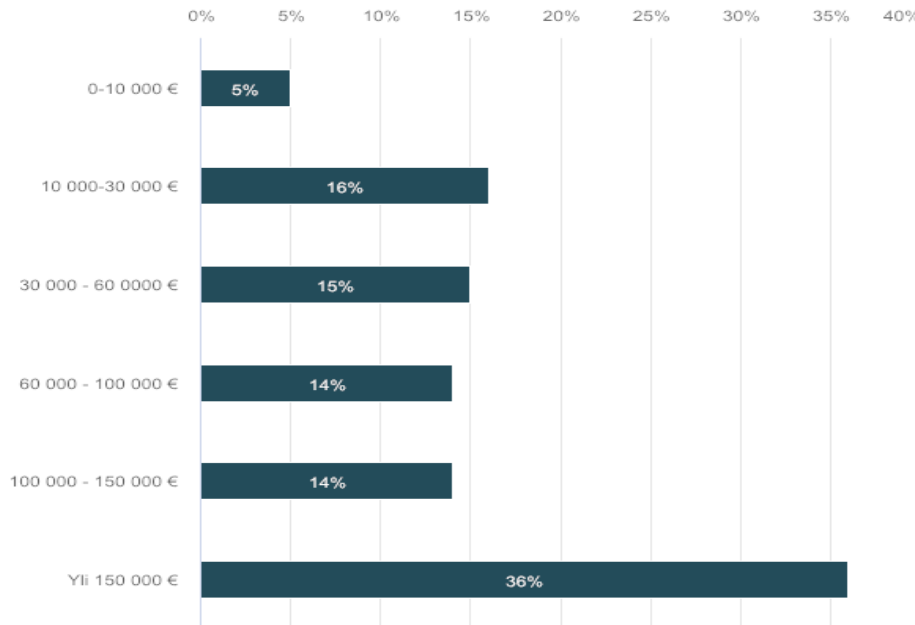
Alla olevassa tuotantomuotojen vertailussa ilmenee, että 99 % maitotiloista ilmoittaa olevansa päätoimisia viljelijöitä, kun taas esimerkiksi vilja-, öljy-, ja valkuaiskasvien viljelijöistä jopa 44% kertoo olevansa sivutoimisia viljelijöitä. Vihannes-, marja-, peruna-, kasvihuone-, ja sokerijuurikastiloista 17 % on sivutoimisia viljelijöitä.

4. Mikä on maatilasi liikevaihto maatalouden osalta?

Vastaajien määrä: 566

36 % kyselyyn vastanneista ilmoitti maatilansa liikevaihdon olevan maatalouden osalta yli 150 000 €. Muilta osin tilojen liikevaihto oli vastaajien kesken melko tasaisesti jakautunut.

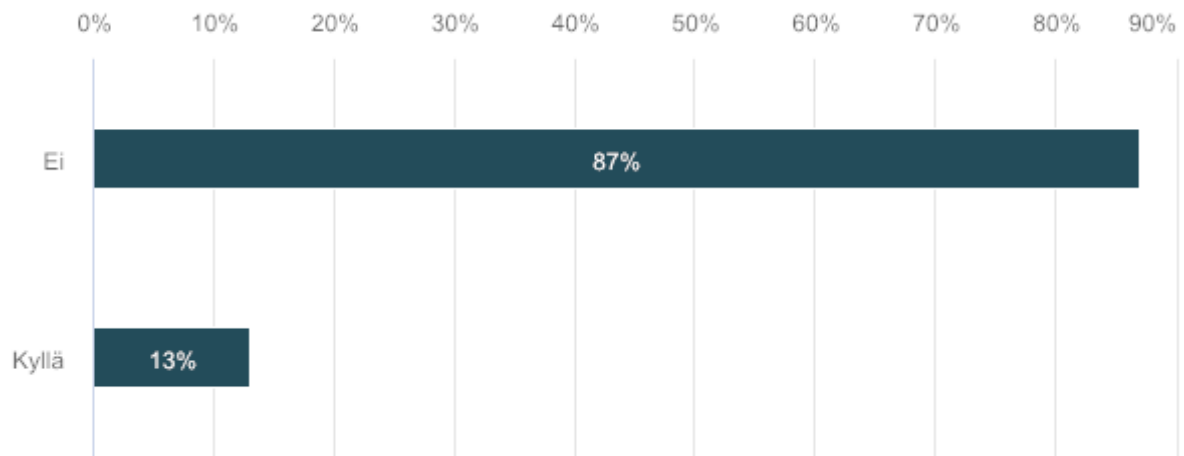

Tuotantomuotojen vertailussa nähdään, että maatilat, joiden liikevaihto on yli 150 000 €, ovat pääosin kotieläintiloja, ja pienimmät liikevaihdot ovat vilja ja öljykasviviloilla.

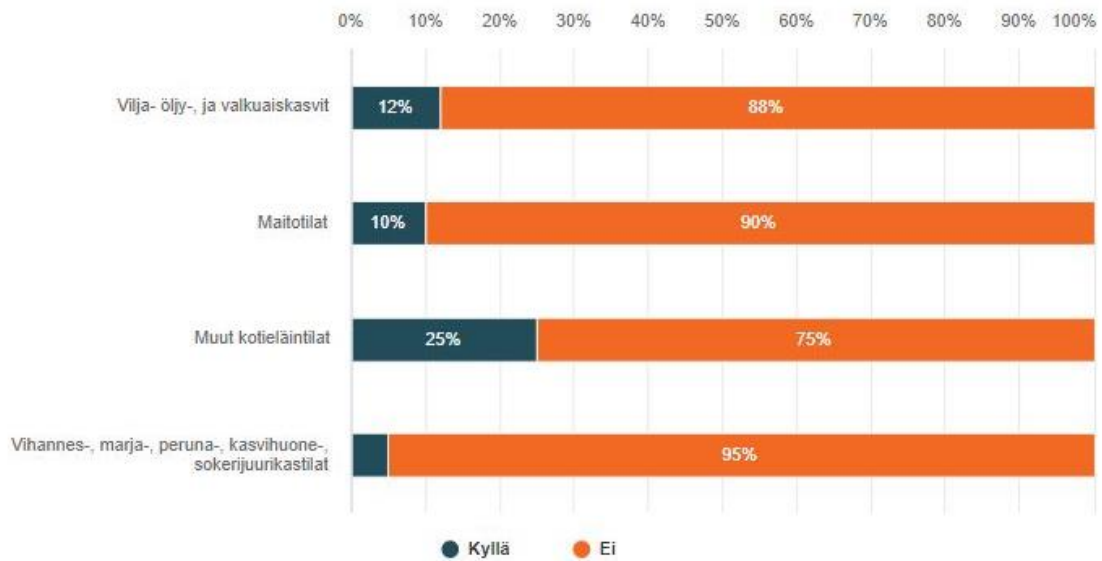
5. Onko tilasi luomutila?

Vastaaajien määrä: 574

Kyselyyn vastanneista 13 % ilmoitti tilansa olevan luomutila.

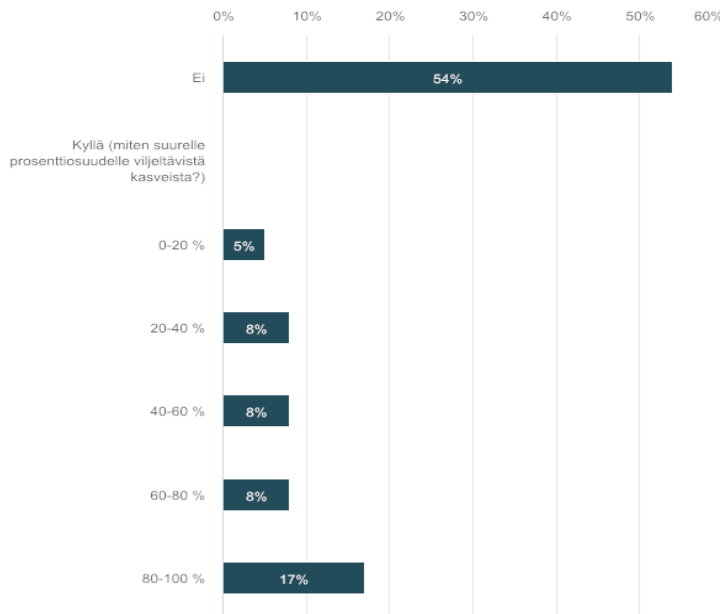
Tuotantomuotoja vertailtaessa nähdään, että suurin osa luomutiloista on kotieläintiloja (nauta, siipikarja, sika, lammas).

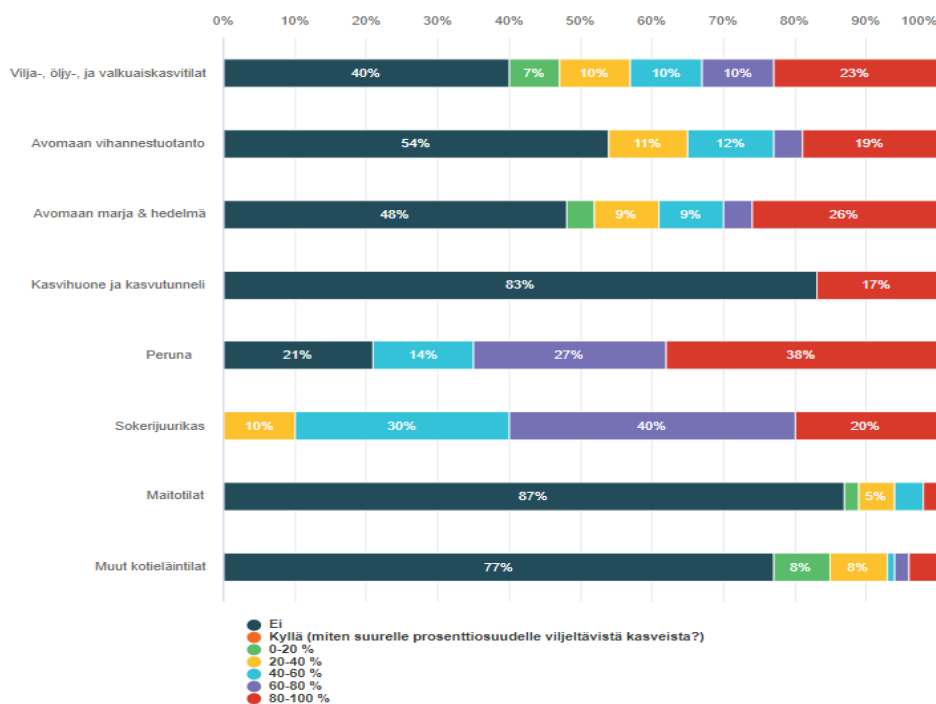
6. Onko sinulla viljelysopimus?

Vastaajien määrä: 567

Noin vajaalla puolella kyselyyn vastanneista on viljelysopimus jonkin viljelyssä olevan pinta-alan osalta. Alla olevasta kuvaajasta nähdään, kuinka suurella osuudella viljeltävistä kasveista on viljelysopimus.

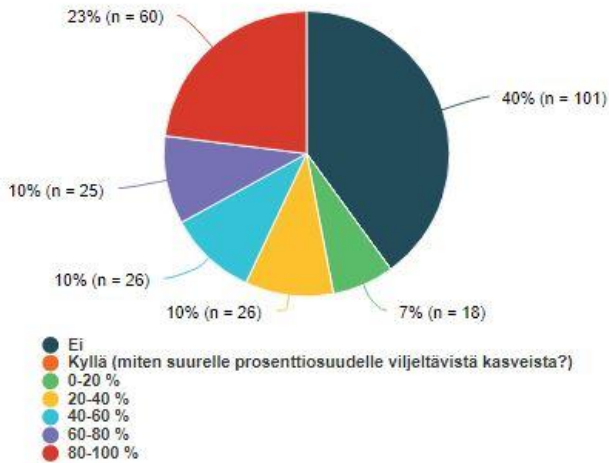

Lähes kaikki viljelysopimuksen omaavista tiloista ovat vilja- tai vihannestiloja. Vilja-, öljy- ja valkuaiskasviviloista 60 %:lla on voimassaoleva viljelysopimus, ja vihannes-, marja-, peruna, kasvihuone-, ja sokerijuurikastiloilla noin 62 %:lla on voimassaoleva viljelysopimus. Perunan osalta jopa 36 % vastaajista kertoo viljelysopimuksen kattavan 80-100 % tuotannosta.

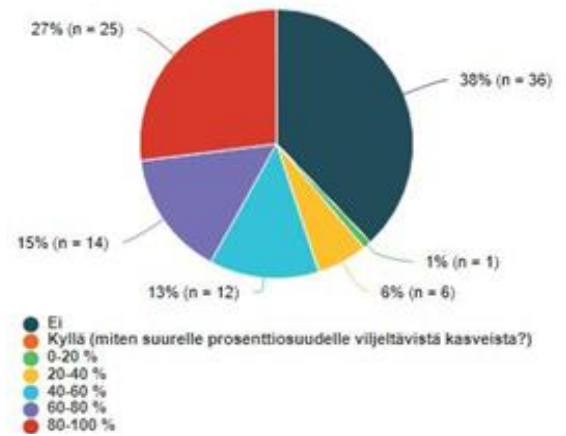

Alla olevista ympyräkaavioissa on vielä selkiytetty, kuinka suuri osuus viljelyalasta on viljelysopimuksen piirissä vilja-, öljy ja valkuaiskasveilla, sekä vihannes-, marja-, peruna-, kasvihuone-, ja sokerijuurikastiloilla.

Vilja- öljy-, ja valkuaiskasvit

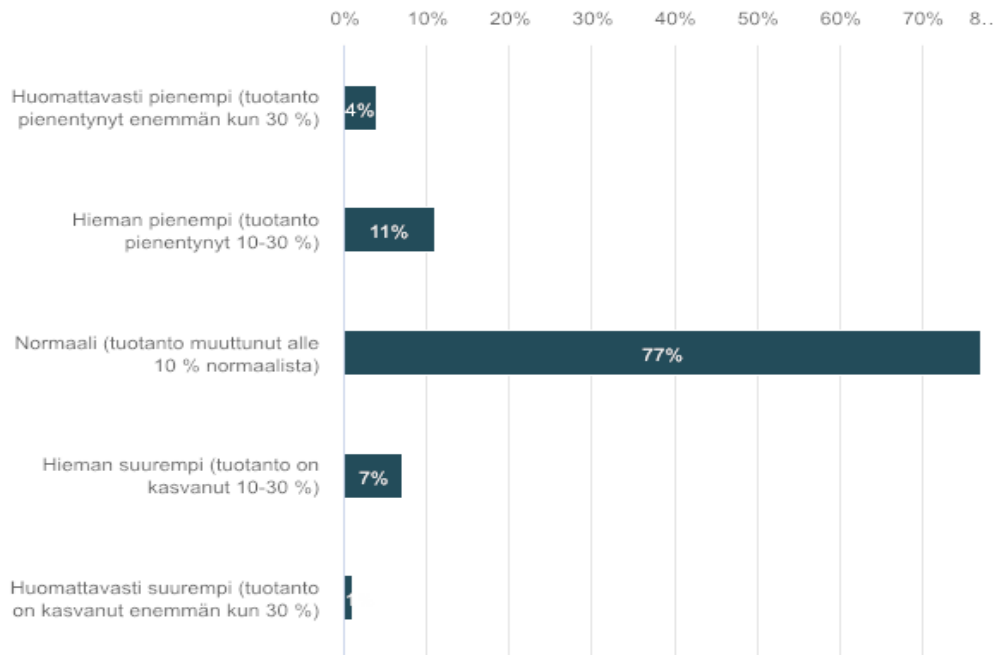
Vihannes-, marja-, peruna-, kasvihuone-, sokerijuurikastilat

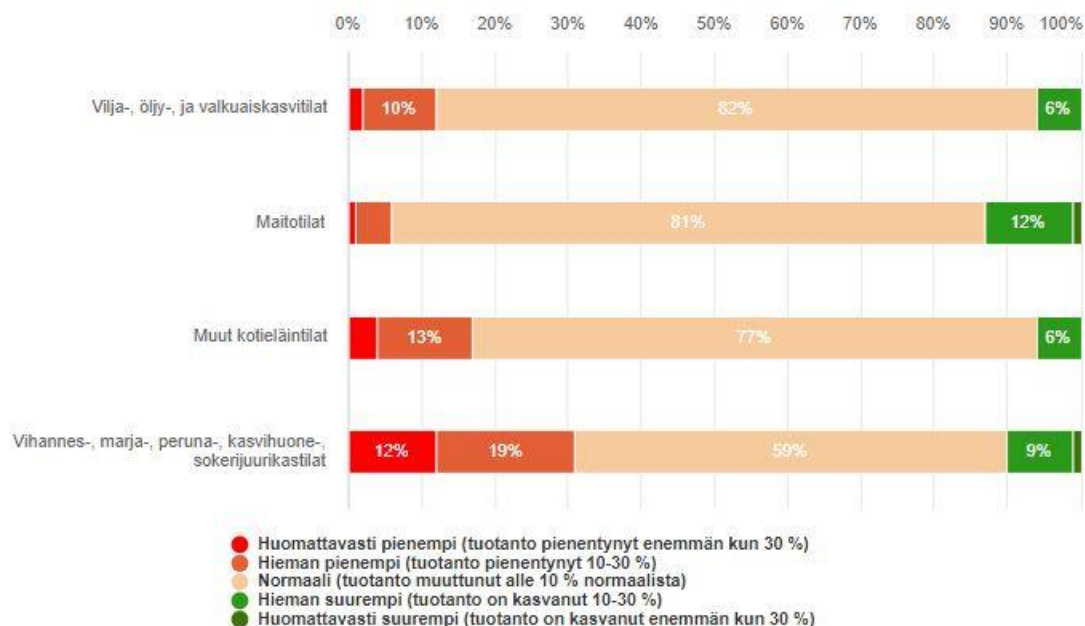
7. Kuluva vuosi on ollut koronaviruspandemian myötä poikkeuksellinen. Millaiseksi arvioit maatilasi yleisen tuotantomäärän verrattuna normaaliin vuoteen?

Vastaajien määrä: 569

Suurin osa (77 %) kyselyyn vastanneista kertoo maatilansa yleisen tuotantomäärän olevan normaali tavanomaiseen vuoteen verrattuna.

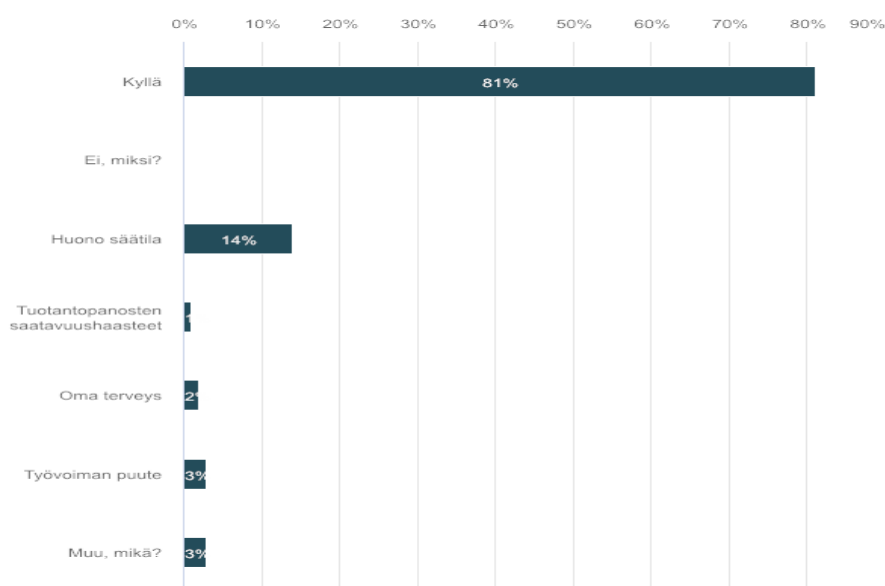
Alla olevassa tuotantosuuntakohtaisessa vertailussa nähdään, että erityisesti vihannes-, marja-, peruna-, kasvihuone-, ja sokerijuurikastilat arvioivat tuotantomääränsä olevan hieman tavanomaista pienempi. Valtaosa kuitenkin arvioi tilansa tuotantomäärän tavanomaiseksi.

8. Ovatko kylvöt sujuneet tavanomaisessa aikataulussa?

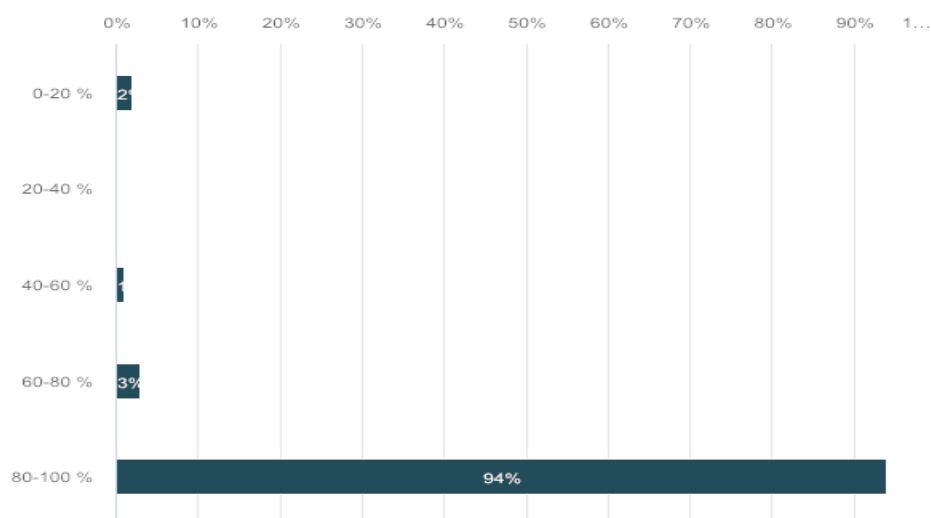
Vastaajien määrä: 571

Valtaosa (81 %) vastaajista ilmoitti kylvöjen sujuneen tavanomaisen aikataulun mukaan. Suurimmaksi mahdollisen kylvöjen viivästymisen syyksi ilmoitettiin huono säätila. Avoimissa vastauksissa toistuivat säätilan aiheuttamat ongelmat (liian märkää/kuivaa, lumi maassa pitkälle kevääseen). Tuotantomuotojen välillä ei ollut havaittavissa merkittäviä eroja vastauksissa.

9. Arviosi mukaan, montako prosenttia kevätkylvöistä on tehty?

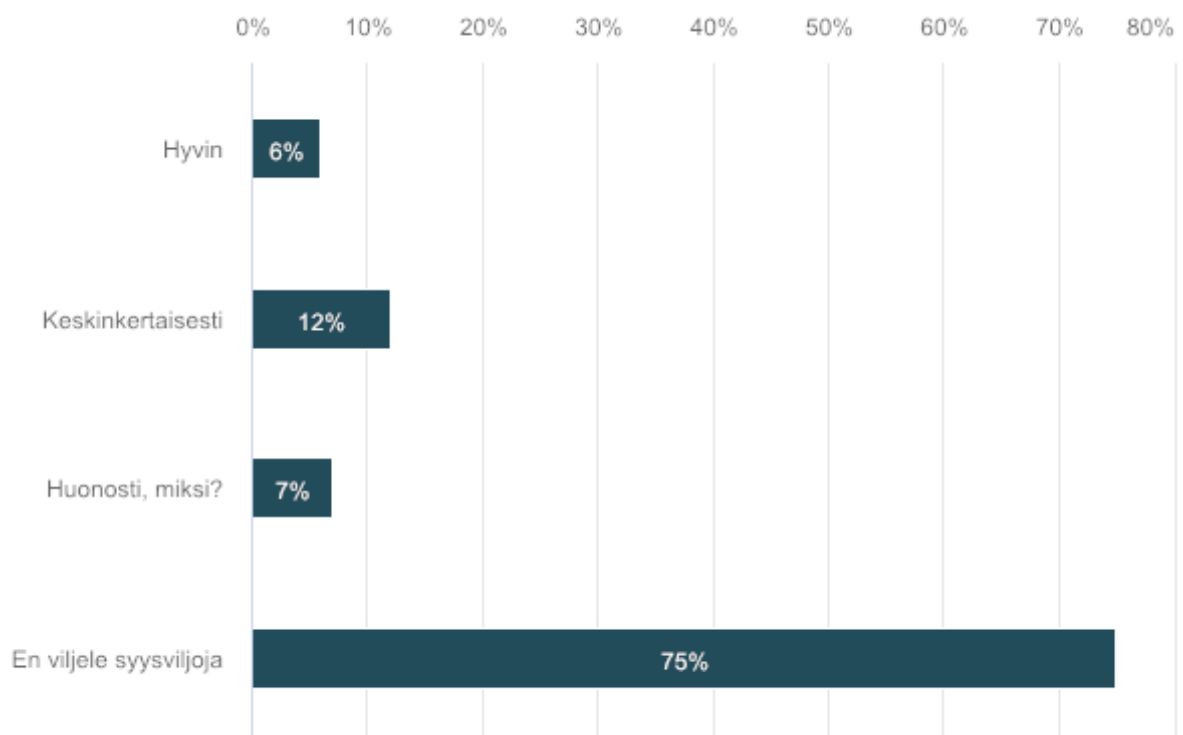
Vastaajien määrä: 562

10. Syysviljojen talvehtiminen on normaaliin verrattuna sujunut

Vastaajien määrä: 516

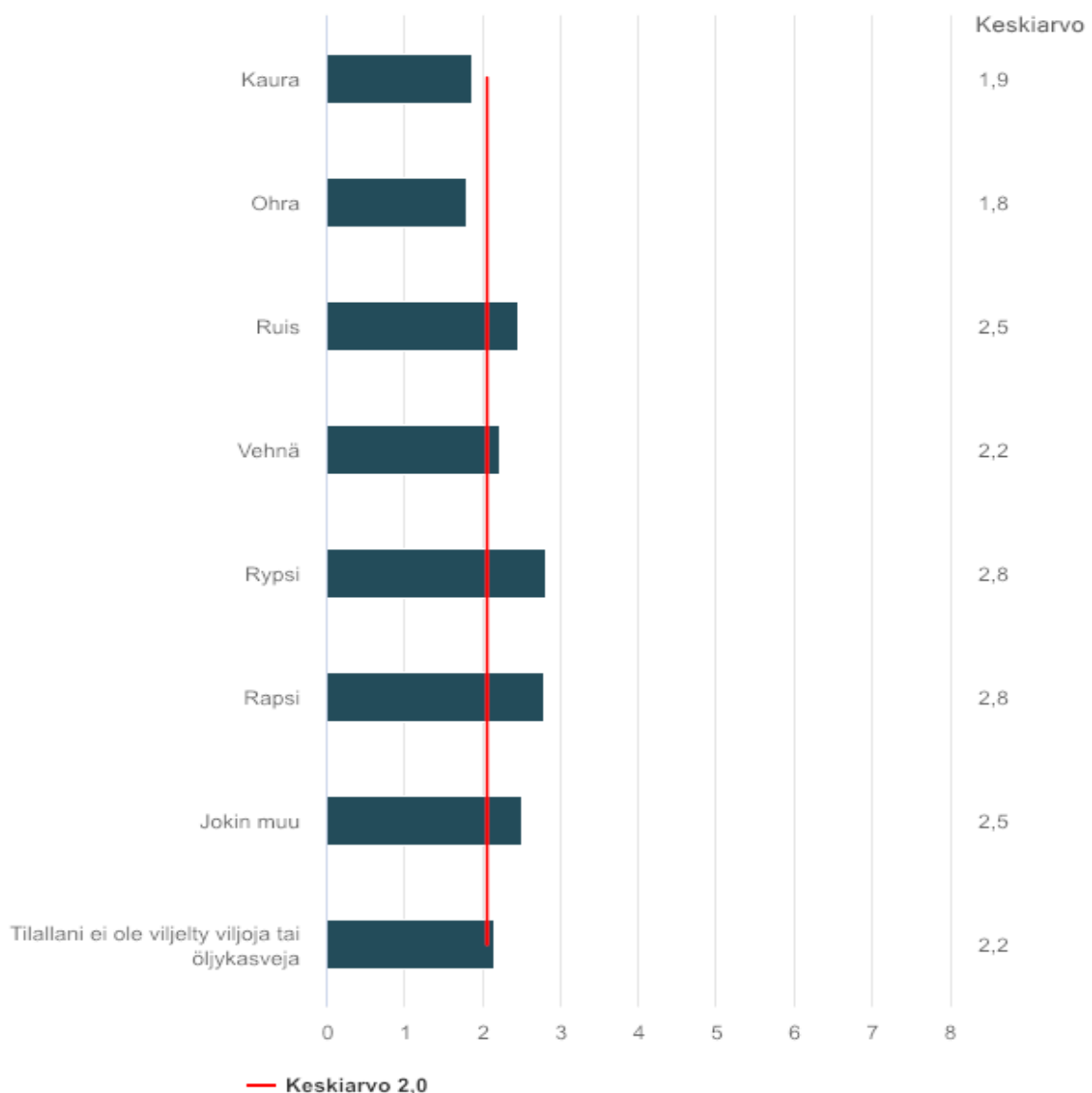
Suurin osa syysviljaa viljelevistä, kertoivat syysviljojen talvehtineen hyvin tai keskinkertaisesti. Huonon talvehtimisen merkittävämmäksi syyksi nousi avoimissa vastauksissa talven ja syksyn märkyys sekä kevään roustevauriot. Tuotantomuotojen välillä ei ollut havaittavissa merkittäviä eroja vastauksissa.

11. Arviosi mukaan, mitä viljoja tai öljykasveja on tilallasi kylvetty eniten? (Valitse max. 3 kasvilajia)

Vastaajien määrä: 537

Kyselyyn vastanneiden viljelijöiden maatiloilla viljellään keskimääräisesti viljojen ja öljykasvien osalta eniten vehnää, ruista, rypsiä ja rapsia, mutta erot ovat hyvin pieniä eri kasvilajien välillä. Monet ilmoittivat vastaukseksi myös ”Jokin muu” -vastausvaihtoehdon, mutta kyselyssä ei valitettavasti ollut mahdollisuutta ilmoittaa mikä ”jokin muu” vilja- tai öljykasvi on kyseessä. Myös kysymyksen asettelu voisi olla selkeämpi, asia otetaan huomioon seuraavaa kyselyä suunniteltaessa.

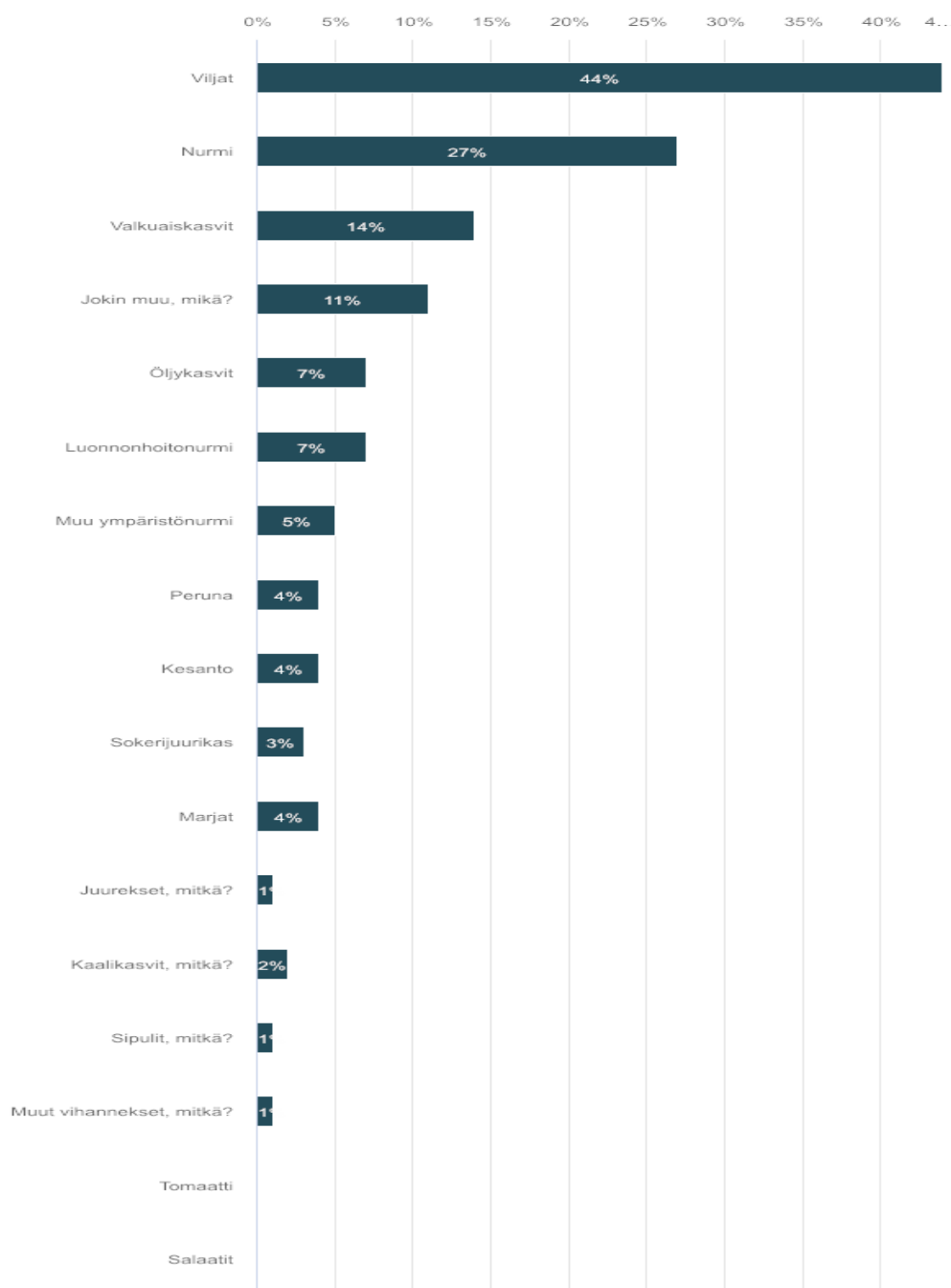
Alla olevasta tuotantosuuntakohtaisesta vertailusta nähdään, että myös tuotantomuotojen väliset erot ovat keskiarvoltaan melko pieniä.

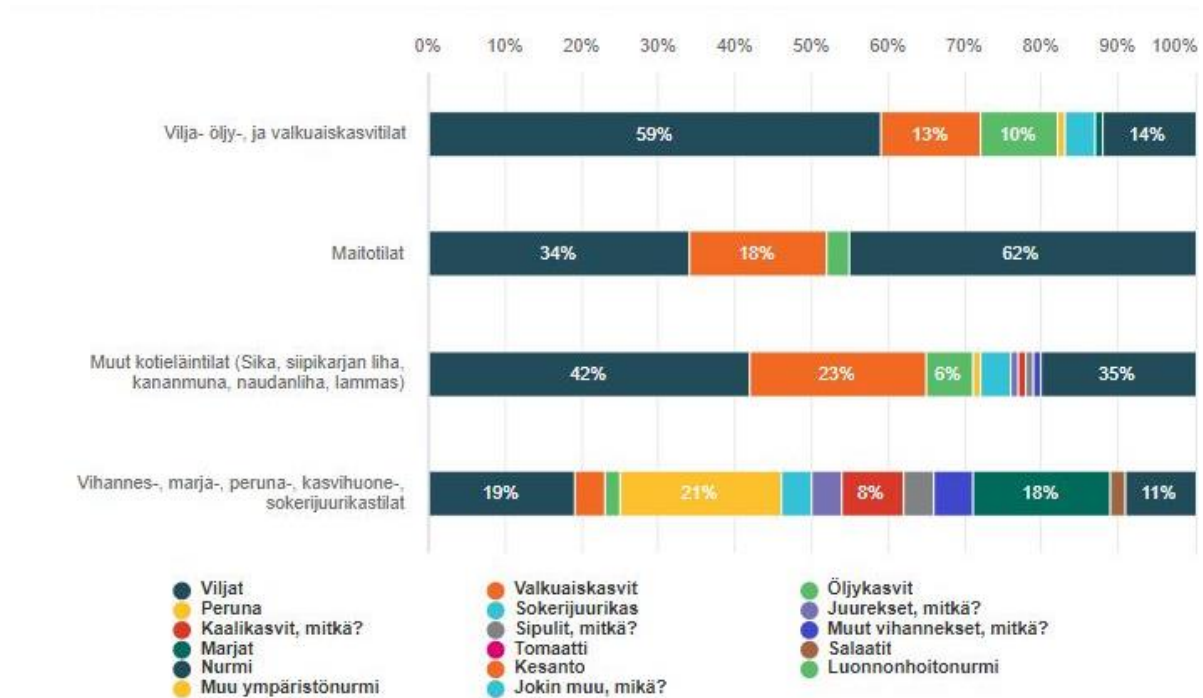
12. Minkä kasvien määrän tai viljellyn pinta-alan osalta on tapahtunut suurin kasvu edellisiin vuosiin verrattuna? Valitse max. kolme (3) tärkeintä.

Vastaajien määrä: 461, valittujen vastausten lukumäärä: 630

Viljaa, nurmea ja valkuaiskasveja viljellään selvästi aiempaa enemmän. 44 % vastaajista kertoo viljelevänsä enemmän viljaa kun aikaisemmin, 27 % kertoo viljelevänsä enemmän nurmea ja 14 % enemmän valkuaiskasveja. ”Jokin muu, mikä” -vastausvaihtoehdon valinneista useimmat kertovat viljelevänsä samalla tavalla, kun aikaisemmin. Vastauksissa toistuu myös kumina ja riistanhoito/monimuotoisuuspelto. Valkuaiskasveista etenkin herne ja myös härkäpapu ovat eniten kasvussa, ja juuresten osalta porkkana kasvattaa suosiotaan.

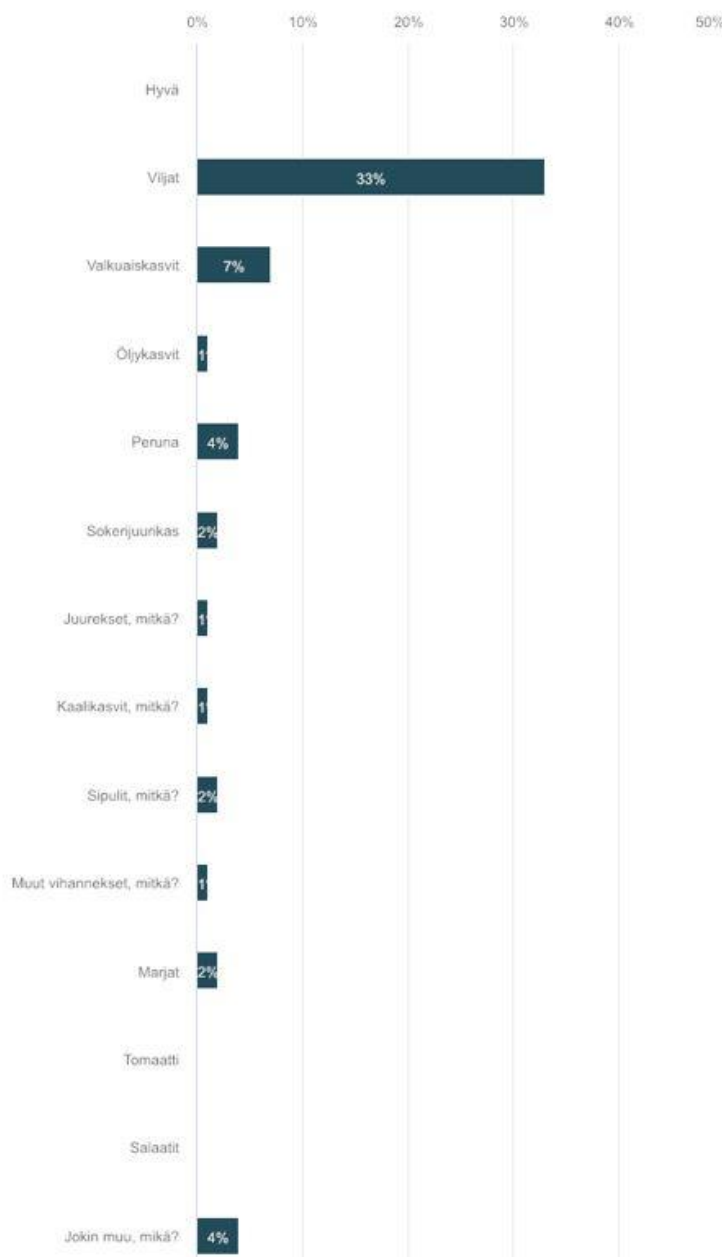
Tuotantomuotojen välisessä vertailussa nähdään, että etenkin viljailoilla on kasvatettu viljan osuutta viljelystä pinta-alasta entisestään. Myös muilla kotieläintiloilla (sika, siipikarjan liha, kananmuna, naudanliha, lammas) on nostettu viljan määrää viljelyssä. Useimmat maitotilat (62 % vastaajista) ovat sen sijaan nostaneet nurmen osuutta viljelyalasta. Kotieläintiloilla viljellään myös aiempaa enemmän valkuaiskasveja. Myös viljailoilla viljellään nyt enemmän valkuaiskasveja, ainoastaan vihannes-, marja-, peruna-, kasvihuone ja sokerijuurikastiloilla ei valkuaiskasvien viljely ole merkittävästi kasvattanut suosiotaan.

13. Arviosi mukaan, onko tämän vuoden sato-odotus normaaliin verrattuna kasvilajeittain (valitse max. 3 merkittävintä)

Vastaajien määrä: 527, valittujen vastausten lukumäärä: 873

Kysymyksessä 13 pyydettiin vastaajaa valitsemaan kasvilajeittain, onko sato-odotus hyvä, keskinkertainen vai huono. Alla olevista kuvakaappauksista ilmenee, että esimerkiksi viljojen osalta sato-odotukset ovat 33 % mielestä hyvät, 46 % mielestä keskinkertaiset ja 11 % mielestä huonot. Vastausten jakautuminen ja kysymyksestä saadut avoimet palautteet osoittavat, että tämän kysymyksen asettelua voisi vielä kehittää, ja kysymyksestä saadut vastaukset eivät välttämättä kuvasta täysin todellisuutta.

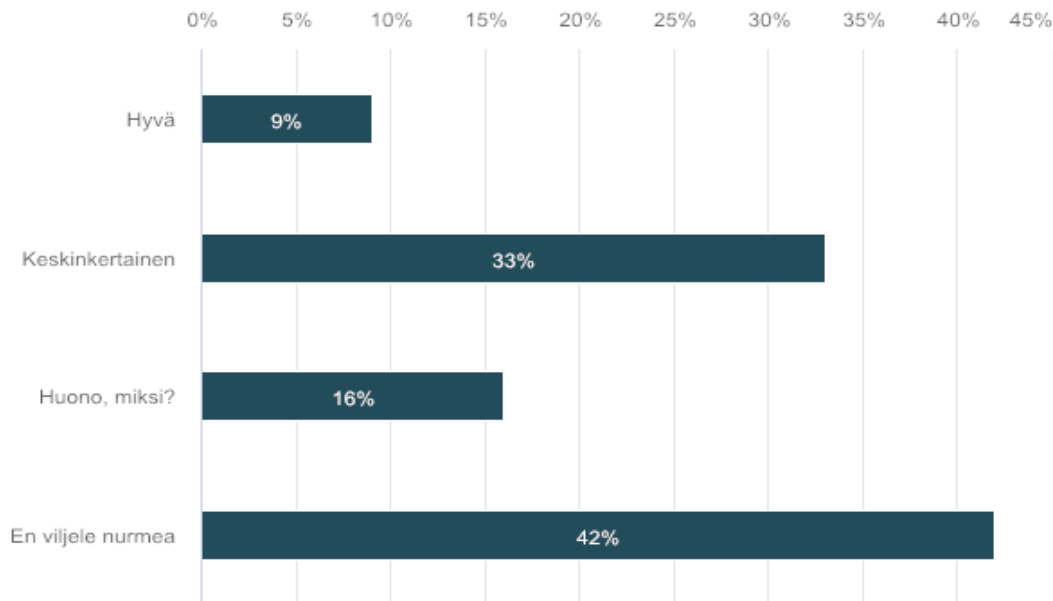

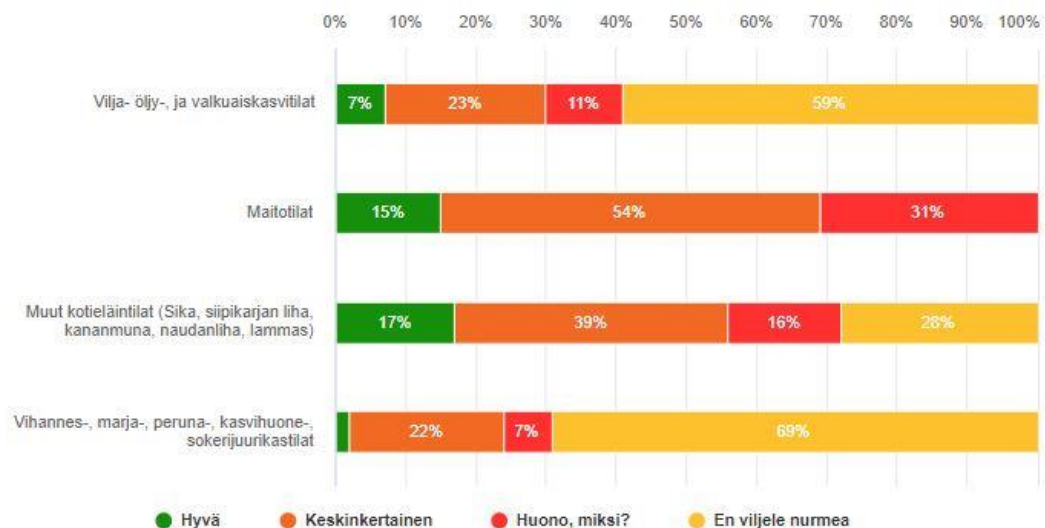
14. Silmämääräisen arvioksi mukaan, onko ensimmäisen nurmisadon määrä:

Vastaajien määrä: 552

Kuvaajasta ilmenee nurmisadon olevan kesinkertainen. Huonon sadon syyksi ilmoitetaan huono talvehtiminen, pitkä kylmä kevät, kuivuus, jääpolte ja hanhituhot.

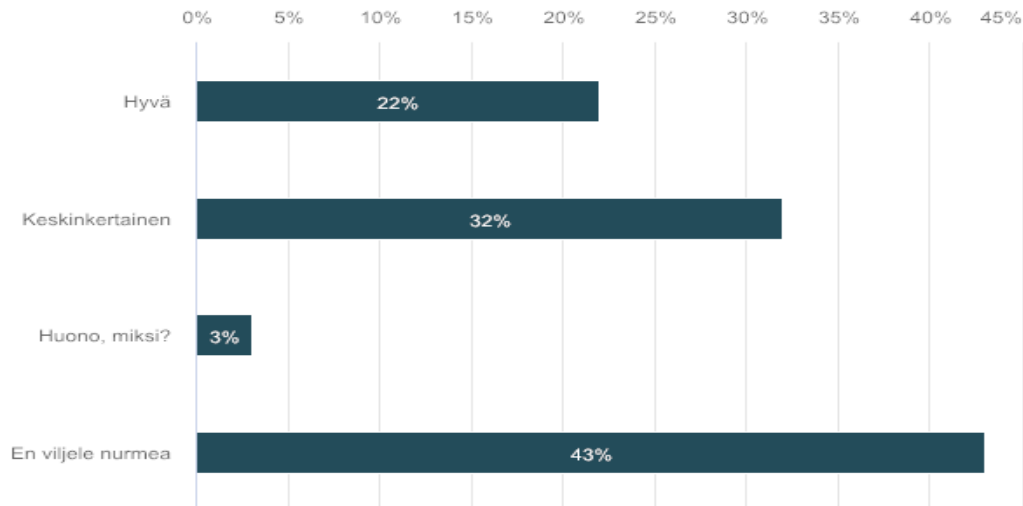
Tuotantosuuntia vertailtaessa voidaan nähdä, että suurin osa kasvinviljelytiloista ei viljele nurmea, vaikka kyselyn muista tuloksista selviääkin, että nurmea kuitenkin viljellään aiempaa enemmän. Maitotilat arvioivat nurmisadon määrän muita tuotantosuuntia useammin huonoksi. Maitotilat myös viljelevät eniten nurmea.

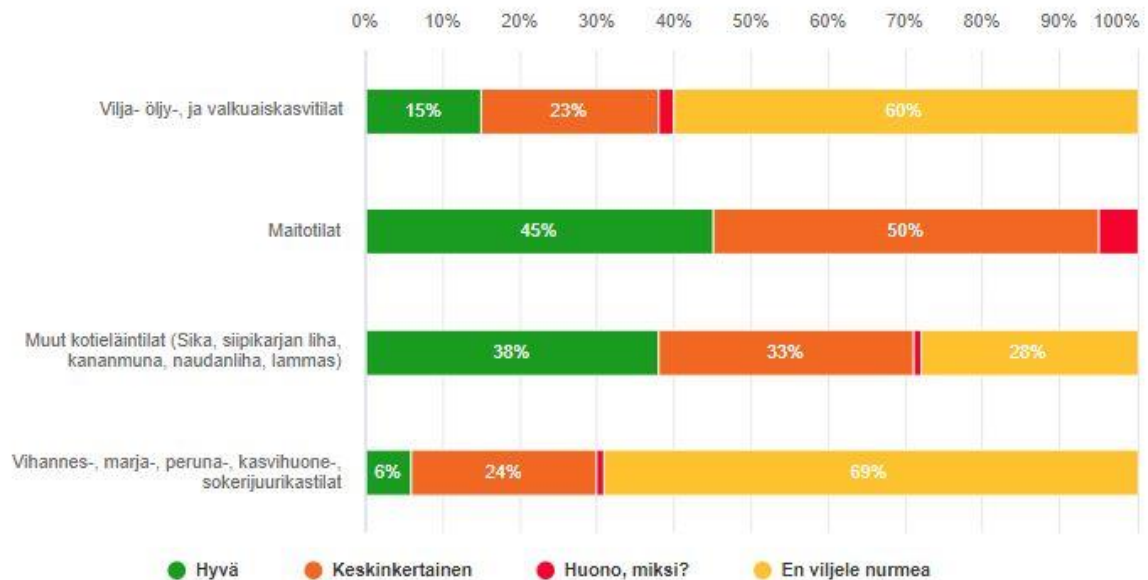
15. Silmämääräisen arvioksi mukaan, onko ensimmäisen nurmisadon laatu:

Vastaajien määrä: 544

Ensimmäisen nurmisadon laadun kerrotaan olevan keskinertainen tai hyvä.

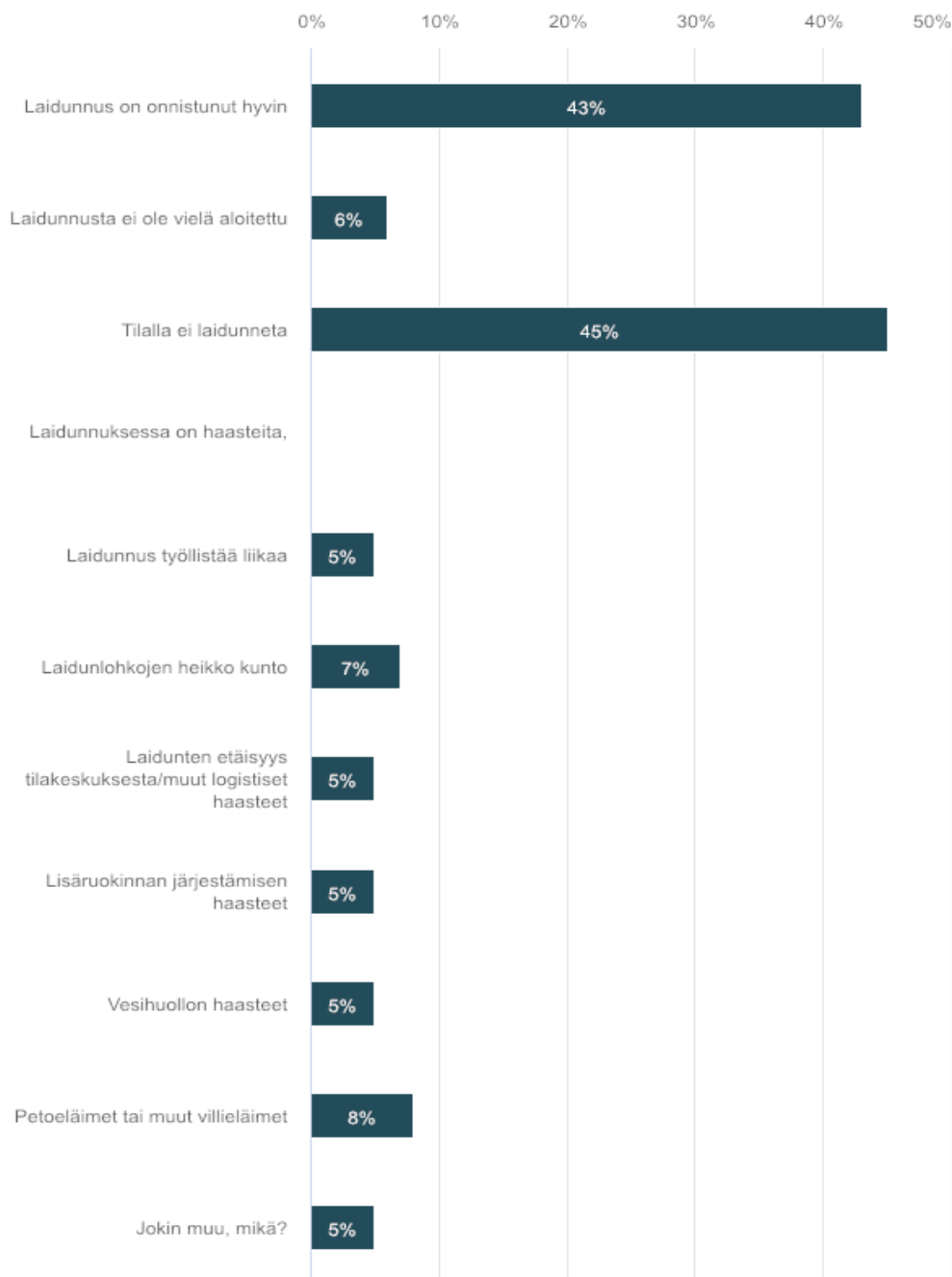
Tuotantosuuntia vertailtaessa havaitaan, että maitotilat arvioivat nurmisadon laadun muita tuotantosuuntia useammin heikommaksi. Laatu arvioidaan kuitenkin pääosin hyväksi tai keskinertaiseksi myös maitotilojen osalta. Nurmisadon laatu arvioidaan paremmaksi, kun sen määrä.

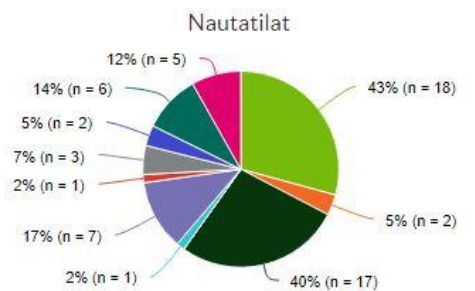
16. Mikäli sinulla on kotieläintila (maito, naudanliha tai lammas): miten laidunnus on mielestäsi onnistunut tänä vuonna edellisiin vuosiin verrattuna?

Vastaajien määrä: 240, valittujen vastausten lukumäärä: 319

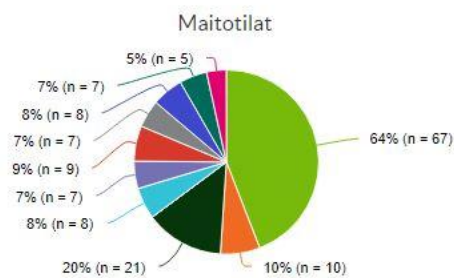
45 % vastaajista kertoo, että tilalla ei laidunneta. Laiduntavilla tiloilla laidunnus on sujunut hyvin (43 %). Laidunnuksen haasteita kerrotaan olevan petoeläimet ja laidunlohkojen heikko kunto. Haasteena on myös korkea ulkolämpötila, jolloin lehmät eivät halua lähteä pihatosta. Tulevissa kyselyissä voisi olla syytä tutkia myös sitä, miksi tilalla ei laidunneta.

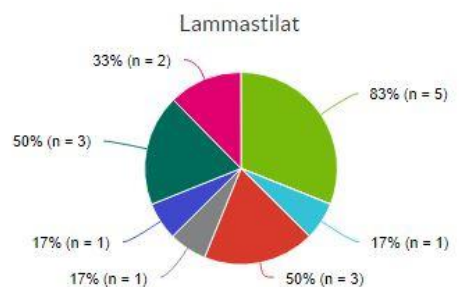
Alla on eriteltynä eri kotieläintilojen ilmoittamat laidunnukseen liittyvät haasteet. Erityisesti lammastilojen osalta vastaajien määrä on kuitenkin kovin pieni (n=6).

- Laidunnus on onnistunut hyvin
- Laidunnusta ei ole vielä aloitettu
- Tilalla ei laidunneta
- Laidunnuksessa on haasteita, mitä?
- Laidunnus työllistää liikaa
- Laidunlohkojen heikko kunto
- Laidunten etäisyys tilakeskuksesta/muut logistiset haasteet
- Lisäruokinnan järjestämisen haasteet
- Vesihuollon haasteet
- Petoeläimet tai muut villieläimet
- Jokin muu, mikä?

- Laidunnus on onnistunut hyvin
- Laidunnusta ei ole vielä aloitettu
- Tilalla ei laidunneta
- Laidunnuksessa on haasteita, mitä?
- Laidunnus työllistää liikaa
- Laidunlohkojen heikko kunto
- Laidunten etäisyys tilakeskuksesta/muut logistiset haasteet
- Lisäruokinnan järjestämisen haasteet
- Vesihuollon haasteet
- Petoeläimet tai muut villieläimet
- Jokin muu, mikä?

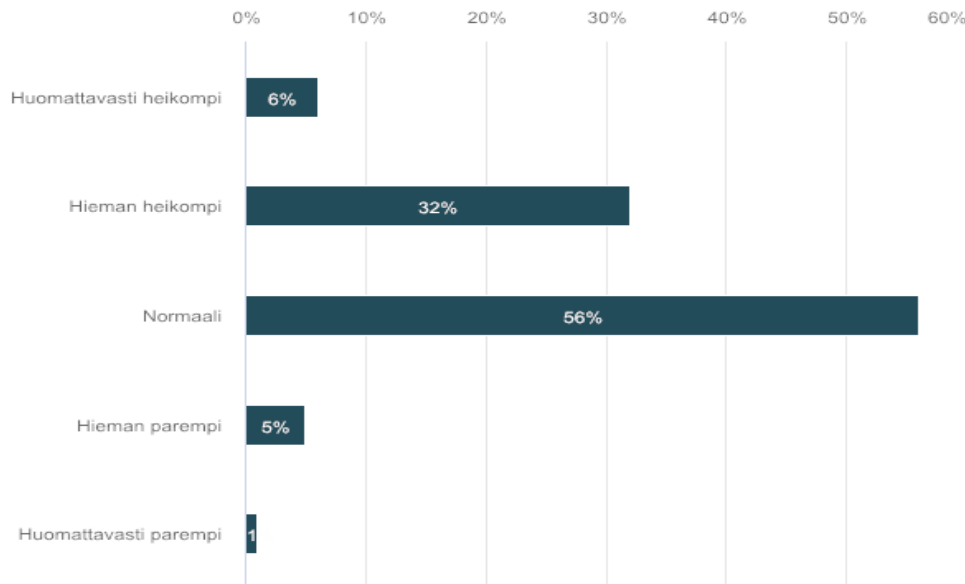

- Laidunnus on onnistunut hyvin
- Laidunnusta ei ole vielä aloitettu
- Tilalla ei laidunneta
- Laidunnuksessa on haasteita, mitä?
- Laidunnus työllistää liikaa
- Laidunlohkojen heikko kunto
- Laidunten etäisyys tilakeskuksesta/muut logistiset haasteet
- Lisäruokinnan järjestämisen haasteet
- Vesihuollon haasteet
- Petoeläimet tai muut villieläimet
- Jokin muu, mikä?

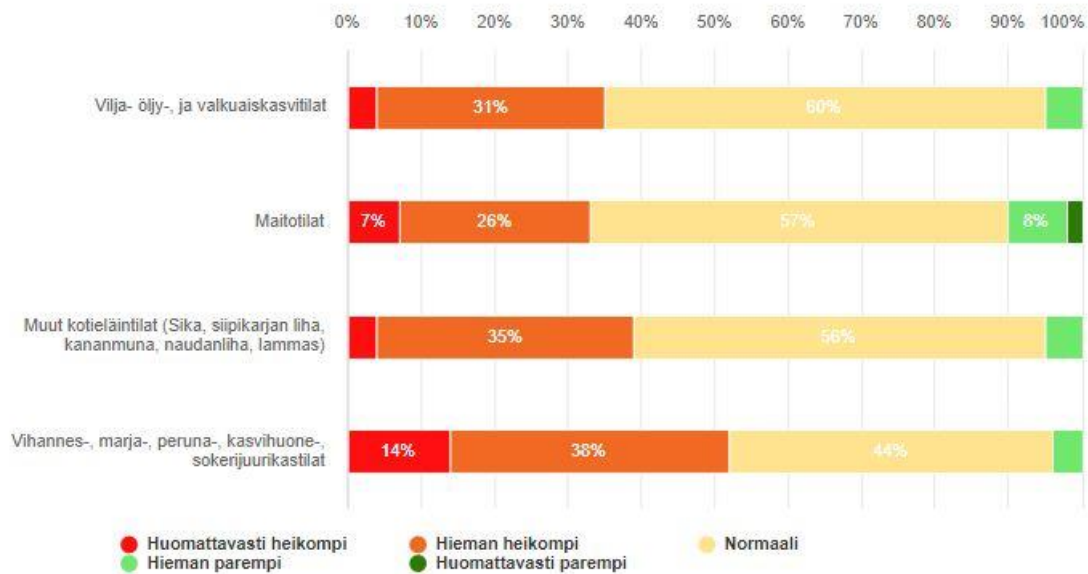
17. Millainen on maatilasi taloudellinen tilanne verrattuna tavanomaiseen vuoteen?

Vastaajien määrä: 569

Maatilan taloudellinen tilanne on vastaajien mukaan keskimäärin samanlainen, kun yleensä. 32% vastaajista kuitenkin ilmoittaa taloudellisen tilanteen olevan hieman tavanomaista heikempi.

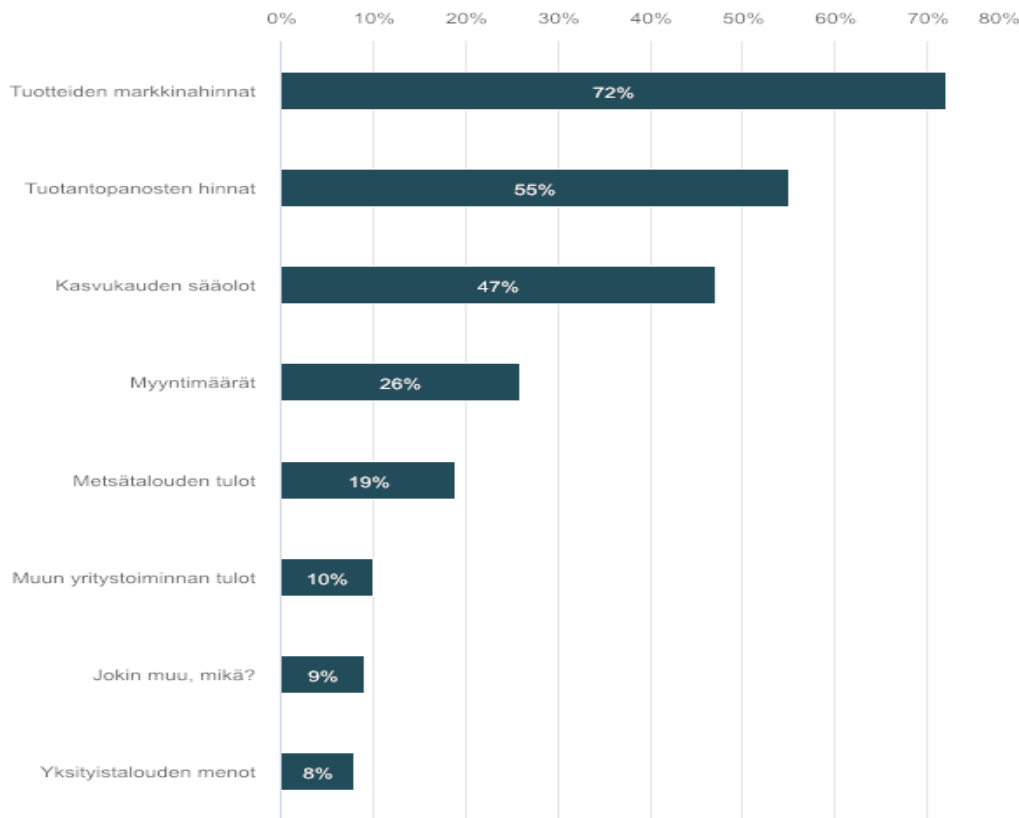
Alla olevasta kuvasta voidaan nähdä, millaiseksi tilan taloudellinen tilanne on tuotantosuunnittain arvioitu. Vihannes-, marja-, peruna-, kasvihuone-, ja sokerijuurikastilat kertovat muita hieman useammin tilansa taloudellisen tilanteen olevan tavanomaista huonompi.

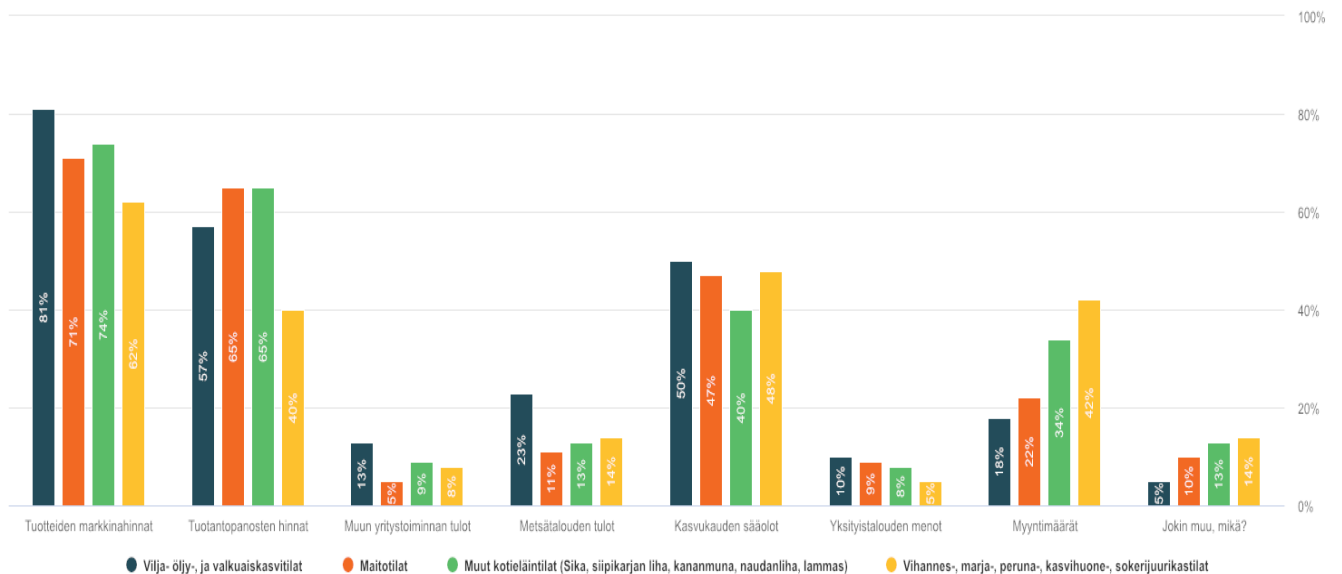
18. Mitkä tekijät vaikuttavat eniten tilasi talouteen (Valitse max. 3 merkittävintä)?

Vastaajien määrä: 567, valittujen vastausten lukumäärä: 1399

Tuotteiden markkinahinnat, tuotantopanosten hinnat ja kasvukauden sääolot vaikuttavat kyselyyn vastanneiden mukaan eniten heidän maatilojensa talouteen. Muita tekijöitä ovat esimerkiksi koronaviruksen aiheuttamat rajoitteet, (kausi)työntekijöiden saatavuus, yleinen hintojen nousu, maataloustuet ja vasikkapula.

Alla vastausten jakautuminen tuotantomuodoittain.

19. Muita kommentteja koskien kasvukautta (kevätsäitä, lannoitteiden levitystä, kylvöjä yms.?)

Vastaajien määrä: 171

Vastauksissa ilmeni suurta huolta menneen talven ja kevään säätiloista. Pitkä kylmä kevät ja vähäiset sademäärät aiheuttavat ongelmia kasvustoissa ja kylvöissä. Osassa Suomea kylvösäät ovat kuitenkin olleet hyvät. Huolta aiheuttaa sadon samanaikainen kypsyminen. Kuivuus vaivaa etenkin öljykasveja, nurmea ja viljoja. Orastuminen on ollut hidasta ja epätasaista. Kasvihuoneissa kasvukausi on ollut hyvä, ja kysyntä on erittäin hyvä. Työvoiman puute aiheuttaa haasteita monille viljelijöille.